

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф., Лоханова Н.О.

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 201 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему: «Облік, контроль та аналіз операційних витрат (на прикладі
ВКФ «Агромарін»»

Виконавець:

студентка факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій

Войцих Анастасія Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

АНОТАЦІЯ

Войцях А. М., «Облік, контроль та аналіз операційних витрат (на прикладі ВКФ «Агромарін»)»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процес організації і методики обліку та контролю операційних витрат на ВКФ «Агромарін».

У роботі розглядаються теоретичні основи та особливості ведення обліку, контролю та аналізу основних засобів на ВКФ «Агромарін».

Проаналізовано структуру та динаміку собівартості, адміністративних витрат, збутових витрат та інших операційних витрат.

Запропоновано напрями поліпшення системи обліку операційних витрат, а також організаційно-методичних питань системи внутрішнього контролю.

Ключові слова: операційні витрати, облік, собівартість, адміністративні витрати, збутові витрати.

ANNOTATION

Voitsykh A. M., «Accounting, control and analysis of operating expenses (for example, PCF «Agromarin»)»,
thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and taxation» under the
program «Accounting, audit and taxation of enterprise activity»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of organization and methodology of accounting and control of operating expenses on the PCF «Agromarin».

Diploma thesis deals with the theoretical bases and peculiarities of accounting, control and analysis of operating expenses on the PCF «Agromarin».

Structure and dynamics of costs of sales, administrative expenses, distribution costs, and other operating expenses are analyzed.

Proposals of directions for improving the system of accounting of operating expenses, organizational and methodological issues of control.

Keywords: operating expenses, accounting, costs of sales, administrative expenses, distribution costs.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5
1.1. Визначення категорії витрат операційної діяльності та їх економічна сутність	5
1.2. Класифікація витрат операційної діяльності.....	8
1.3. Порівняльний аналіз національного та міжнародного досвіду обліку витрат	17
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ВКФ «АГРОМАРІН»	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	21
2.2. Облік собівартості виробництва на ВКФ «Агромарін».....	25
2.3. Облік витрат операційної діяльності, що не входять до собівартості продукції.....	31
2.4. Шляхи вдосконалення обліку операційних витрат.....	46
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ І ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ВКФ «АГРОМАРІН»	51
3.1. Контроль операційних витрат: методичні аспекти та практика проведення	51
3.2. Аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства.....	57
3.3. Економіко-математичне моделювання оптимізації операційних витрат..	75
ВИСНОВКИ	80
Список використаних джерел	83
Додатки	90

Вступ

Актуальність теми. Витрати є невід'ємною частиною будь-якого бізнесу, без них підприємство не зможе ані розвиватися, ані просто функціонувати. Для забезпечення рентабельності необхідно, щоб витрати були ефективними, тобто кожна витрачена гривня приносила прибуток. В сучасних економічних умовах, яким притаманні постійні зміни, підприємство повинно вміти швидко реагувати на зовнішні фактори ризику, щоб вносити зміни в свою діяльність. Тому в управлінні підприємством головними є процеси обліку, аналізу та контролю витрат господарської діяльності в цілому та в розрізі їх видів.

Теоретичну основу дослідження питань склали закони України, постанови, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: Ф. Ф. Бутинець, П. М. Гарасим, В. А. Дерій, Н. А. Волкова, Г. І. Кіндрацька, А. Л. Коляда, В. Д. Кубік, В. С. Лень, Є.В. Мних, Н. М. Ткаченко, А. М. Турило, Т.С. Яровенко та інших.

Незважаючи на наявність значної кількості робіт, присвячених управлінню витратами операційної діяльності підприємств і організацій, теоретичні положення й методика управління витратами на підприємствах характеризуються недостатнім рівнем дослідження й вимагають удосконалювання. Це обумовлює важливість розробки теоретичних і методичних положень, пов'язаних з функціонуванням і розвитком системи управління витратами операційної діяльності, що враховують організаційно-економічні особливості підприємств.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є: дослідження та оцінка теоретичних положень методики, організації та практики бухгалтерського обліку, контролю та аналізу витрат операційної діяльності.

Завдання дослідження. Щоб реалізувати поставлену мету, необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність та класифікацію витрат операційної діяльності, враховуючи різні підходи до трактування даного поняття багатьма вченими та науковцями;
- дослідити нормативно-правове регулювання та провести порівняльну характеристику;
- розглянути організаційно-економічну характеристику базового підприємства;
- дослідити методику бухгалтерського обліку операційних витрат та обґрунтувати напрямки удосконалення обліку;
- проаналізувати методику контролю операційних витрат;
- провести аналіз витрат операційної діяльності.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес організації і методики обліку та контролю операційних витрат на ВКФ «Агромарін».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу операційних витрат.

Методи дослідження. Щоб комплексно провести дослідження обліку операційних витрат було використано системний підхід до аналізу економічних явищ та процесів. При написанні кваліфікаційної роботи використовувались, як загальнонаукові, так і спеціальні методи пізнання: методи порівняння, логічного аналізу, індукції і дедукції, аналізу та синтезу.

Інформаційна база дослідження. При написанні роботи були використані законодавчі й нормативні документи, навчально-методичний матеріал з бухгалтерського та управлінського обліку, економіки підприємств, монографії, що присвячені обліку операційних витрат, звітність підприємства. Також значну кількість джерел представляють періодичні видання з відповідних дисциплін.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати наукових досліджень обговорювалися на такій науково-практичній конференції: Збірник науково-практичних статей (Одеса, 2018).

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі в результаті опрацювання нормативних документів і економічної літератури з проблем обліку, аналізу операційних витрат та їх контролю, що діє на ВКФ «Агромарін» можна зробити наступні висновки:

1. В економічній літературі по-різному трактують поняття «операційні витрати», кожна з наведених точок зору не мають змістовної різниці та залежать від того, на чому акцентує увагу автор. Тому проаналізувавши, ми отримали власну думку, що операційні витрати - це грошова форма витрачених за певний період задіяних чинників виробництва, необхідних для здійснення підприємством своєї виробничої і реалізаційної діяльності.

2. Нами було розглянуті різні точки зору авторів стосовно класифікації витрат, що дає підстави вважати, що деякі існуючі в літературі класифікації містять певні недоліки, невирішені питання та дискусійні положення; інколи спостерігаються виділення класифікаційних ознак, які не є суттєвими. Але є загальноприйняті класифікації, які використовують підприємства, а саме найбільш детальною вона зазначена в положенні стандартів бухгалтерського обліку №16.

3. Розроблена порівняльна характеристика М(с)БО та П(с)БО 16. Найбільш принципові суперечності виявлено щодо класифікації та групування витрат діяльності. Існують суттєві розбіжності і при відображенні витрат майбутніх періодів у складі витрат.

4. Нами була розглянута діюча практика обліку та контролю операційних витрат ВКФ «Агромарін». Облік на підприємстві здійснюється згідно діючого законодавства України.

Дослідження ведення обліку та контролю основних засобів на ВКФ «Агромарін» дало змогу зробити акцент на наступних недоліках існуючої системи обліку та контролю:

- витрати, які пов'язані з судовими витратами підприємство відображає на 94 рахунку, але П(с)БО рекомендує дані витрати обліковувати на 92 рахунку;

- на підприємстві відсутня організаційна структура підприємства, а також система внутрішнього контролю, тільки якісь окремі повноваження.

Для усунення недоліків рекомендуємо:

- планування і бюджетування операційних витрат на основі формування стратегічних, поточних та оперативних планів (бюджетів);

- покращити програму «1С:Підприємство» за допомогою конфігурації «Виробництво для молокозаводів». Сортування за рівнем жирності та інших якісних показників, санітарний контроль та контроль якості продукції, управління процесами сепарації молока і виробництва різних молочних продуктів, а так само безліч інших виробничих ділянок може бути оптимізована, щоб підвищити конкурентоспроможність і прибутковість підприємства;

- розробити організаційну структуру підприємства, оскільки вона є основою системи управління, яка визначає склад, підпорядкованість та взаємодію її елементів, здійснює його розподіл за підрозділами або впровадити розроблену автором організаційну структуру підприємства у пункті роботи 2.1;

- створити систему внутрішнього контролю та службу внутрішнього контролю, так як підприємство має географічне відокремлені філії, керівництво яких може приймати самостійні рішення, а директору необхідно отримувати достовірну та якісну інформацію.

5. Нині у зв'язку з економічною нестабільністю в Україні підприємству необхідно управляти операційними витратами. Проаналізуємо структуру та динаміку витрат операційної діяльності на ВКФ «Агромарін».

В загальній структурі витрат у 2018 році найбільшу частку займає собівартість продукції 78,94%, витрати на збут 12,1%, адміністративні витрати 7,61%, інші операційні витрати 0,8%.

Аналіз показав, що з ростом рівня матеріаломісткості продукції на підприємстві на 0,02 грн, що призвело до перевитрат матеріальних ресурсів, тобто збільшення собівартості продукції на 999 тис. грн. Таким чином, аналізоване підприємство має змогу збільшити обсяг реалізації продукції на 15858,71 тис. грн за умови доведення матеріаломісткості продукції до рівня попереднього року.

На наступному етапі нами було досліджено, що підприємство має негативну тенденцію до перевитрат на оплату праці, а саме на 1459, 993 тис. грн. Показник трудомісткості також збільшується з 11,219 коп. до 14,142 коп. у 2018 році.

6. На заключному етапі нашої роботи ми побудували трендову модель показника собівартості продукції за період 2009-2018 рр. та зробили прогноз на 2019 р та 2020р. Отримана трендова модель досить точно відображає сформовану тенденцію, тому її можна використовувати для аналізу та прогнозу, оскільки коефіцієнт детермінації був близько до 1. Дане дослідження показало, що якщо збережеться тенденція, яка слалася у 2009-2018 рр. собівартості продукції, то можна очікувати, що в 2019 році собівартість продукції зросте та складе 40209,15 тис. грн, а в 2020 році – 58842,1 тис. грн. В 2019 році сума адміністративних витрат складе 3861,06 тис. грн, а в 2020 році – 4013,02 тис. грн. Даний прогноз на декілька років вперед допоможе більш гнучко розраховувати витрати і уникати перевитрати коштів.

Формування системи управління витратами операційної діяльності є одним з важливих шляхів забезпечення фінансової стабільності та економічного розвитку підприємства на ринку, досягнення його стратегічних, тактичних і оперативних завдань.

Список використаних джерел

1. Андрющенко Н. С. Формування інформації про адміністративні витрати в управлінському обліку/ Н. С. Андрющенко // Облік і фінанси АПК. – К. : ТОВ ЮФ "Юр-Агро-Вест". – 2010. – № 1. – С. 42-46.
2. Безверхий К.В. Особливості удосконалення фінансової звітності щодо відображення непрямих витрат у частині інших витрат операційної діяльності підприємства // Вісник ждту (Економічні науки). – 2010. – № 3 (53) . – С. 40-42.
3. Бондаренко Н.М. Собівартість продукції: економічна сутність та її види / Н.М. Бондаренко, А.К. Устименко // Науковий вісник Херсонського державного університету, 2015. – Випуск 11. – Частина 2. – С. 51-54.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] проф. Ф.Ф.Бутинця. – 8-е видання, доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління / Ф.Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу, 2012. – № 1(22). – С. 11–18
6. Войцих А.М. Особливості витрат операційної діяльності на прикладі ВКФ «Агромарін» / А.М. Войцих// Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). – 2018. – С. 17-22.
7. Волкова Н. А. Економічний аналіз: навч. посібник / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та інші / за ред. Н. А. Волкової. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 310 с.
8. Волкова Н. А. Організація та методика економічного аналізу: навч. посібник / Н. А. Волкова, Н. Е. Подвальна. – Одеса: ОНЕУ, 2013. - 267 с.
9. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Курс управлінського обліку: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 314 с.

10. Гнилицька В. Підходи до калькулювання собівартості продукції відповідно до НП(С)БО // Регіональні перспективи. – 2011. – №2-3.– С. 129-133.
11. Голомб В.В. Планування та економічне обґрунтування шляхів зниження собівартості продукції / В.В. Голомб, Т.О. Дзюба // Інфраструктура ринку, 2016. – Випуск 2. – С. 140-143.
12. Голошевич І. Загальновиробничі витрати: повернення з еміграції / Ірина Голошевич // Бухгалтерія. – 2011. – № 44 (979). – С. 62-67.
13. Давидович І. Є. Аспекти управлінського обліку маркетингової діяльності // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Випуск 35. – С. 112-119.
14. Дерій В.А. Термін “витрати” та його трактування для потреб обліку і контролю / В.Дерій // Галицький економічний вісник. — 2010. — № 1(26). — С. 154-160.
15. Джоголь О.С. Сучасні підходи щодо формування фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів / О.С. Джоголь // Науковий вісник НЛТУ України. – № 23. – 2013. – С.230-235.
16. Добикіна Е. К. Управлінський облік в оперативній діяльності підприємства : навч. посіб. / Е. К. Добикіна, В. В. Ровенська, В. С. Рижигов. – К. : Вид. дім «Слово», 2005. – 272 с.
17. Дубей Ю. В. Оперативне і стратегічне управління витратами на промислового підприємстві / Ю. В. Дубей // Економічний вісник, 2017. – № 1 . – С. 125-132.
18. Ерохіна О.С. Обоснование метода учёта затрат на производство и калькулирования себестоимости продукции в системе управления затратами / 114 О.С. Ерохіна, Т.В. Федорович // Проблемы учета и финансов, 2012. – № 2 (6). – С. 51-58
19. Євтушевська О.О. Особливості обліку і аналізу витрат діяльності на підприємствах виноробної галузі / О.О. Євтушевська, А.Б. Хамардюк // Економіка харчової промисловості, 2018. – Том 10. – Випуск 1. – С. 81-85.

20. Задорожний З. В., Крупка Я. Д. та ін. Фінансовий облік : підручник / З. В. Задорожний, Я. Д. Крупка., Н. Я. Микитюк, Н. В. Гудзь, Р. О. Мельник, П. Н. Денчук, Р. В. Романів. – К.: Хай-Тек Прес, 2011. – 544 с.
21. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-1>.
22. Іванов Р. “Реформована” собівартість (калькулювання у промисловості) // Бухгалтерия. – 2011. – № 20/1. – С.45-51.
23. Іващук О. Т. Економіко-математичне моделювання: Навчальний посібник / За ред. О. Т. Іващука. // Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка». – 2008. – С. 704.
24. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.1999 № 291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
25. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 487 с.
26. Коляда А. Л. Ефективність функціонування підприємств як складова забезпечення їх конкурентоспроможності / А. Л. Коляда // Аналітичні методи дослідження конкурентоздатності суб'єктів господарювання: монографія. – 2017. – 139-172 с.
27. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий облік» (розділи «Облік основних засобів», «Облік інших необоротних матеріальних активів», «Облік нематеріальних активів») для студентів 3 курсу всіх форм навчання всіх спеціальностей. – Одеса: ОДЕУ, ротاپринт, 2010 р. – 82 с.
28. Корбетт Т. Управленческий учет по ТОС. Учет прохода / Т. Корбетт. – К.: Необходимо і достаточно, 2009. – 232 с.

29. Костирко Р. О. Розвиток методології внутрішнього контролю витрат підприємства / Р. О. Костирко // *Финансы, учет, банки.* – 2009. – Вып. № 1 (15). – С. 9-19.

30. Крупка Я. Д. Фінансовий облік. Підручник / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.Я. Микитюк та ін.. — К.: «Хай-Тек Прес», 2011. — 544 с.

31. Кубік В. Д. Облік витрат: порівняння міжнародних та національних стандартів / В. Д. Кубік // *Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції: тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, ОНЕУ.* – Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2018. – С. 74-77.

32. Кузьмина М. С. Учет затрат, калькулирование и бюджетирование в отраслях производственной сферы : учеб. пособие / Марина Степановна Кузьмина. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 208 с.

33. Лень В.С. Управлінський облік: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання –Прес, 2006. – 317 с.

34. Лук'яненко І . Г . Моделювання впливу зміни монетарних режимів на фінансово - економічний розвиток країн з перехідною економікою / І . Лук'яненко, В . Жук // *Економіка і прогнозування .* – 2011 . – №2 . - С . 130 - 151 .

35. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості від 09.07.2007 № 373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/ru/v0373581-07>.

36. Міжнародні стандарти фінансової звітності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

37. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: [підручник] / Є. В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536 с.

38. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

39. Огерчук Ю. В. Організування збутової діяльності підприємств : автореф. дис.. к.е.н.: / Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2010. - 20 с.
40. Озеран А. В., Труфіна Ж. С. Напрями удосконалення обліку загальновиробничих витрат на хлібопекарських підприємствах України // Фінанси, облік і аудит. – 2010. – № 15. – С. 293-300.
41. Осадча Г. Г. Собівартість: аспекти бухгалтерського, податкового та управлінського обліку // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 3. – С. 34-38.
42. Пантелеєв В. П. Концепція внутрішньогосподарського контролю діяльності підприємств: методологія, організація, розвиток : автореф. дисс. д-ра екон. наук : 08.00.09 / В. П. Пантелеєв; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2009. – 40 с.
43. Петруня Ю. Є. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. – [3-тє вид., переробл. і доп.]. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 209 с
44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
45. Попович П. Я. Організація і методологія операційного аналізу. [Текст]: монографія / П. Я. Попович. – Економічна думка, 2010. – 260 с.
46. Романчук А.Л. Контроль фінансових результатів на підприємствах споживчої кооперації / А.Л. Романчук // IV Всеукр. студ. Інтернет-конференція. – 2013. – С. 23-25.
47. Рудніченко Є.М. Необхідність модернізації системи розподілу накладних витрат на вітчизняних промислових підприємствах / Є.М. Рудніченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2005. – № 3. – Т. 1. – С. 209–213.

48. Скрипник М. І. Розвиток бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю витрат та калькулювання собівартості продукції : монографія / М. І. Скрипник. – Житомир, 2011. – 732 с.
49. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / пер. с англ. – М.: Эксмо – Пресс, 2007. – С. 167–285.
50. Сопко В. В. Облік витрат і калькуляція собівартості продукції у промисловості / В. В. Сопко, О. М. Петрик. – К. Техніка, 2006. – 112 с.
51. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 6-те вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2013. – 982 с.
52. Турило А.М. Управління витратами підприємства [Текст]: навч. посіб / А.М. Турило, Ю.Б.Кравчук, А.А.Турило. – К: ЦУЛ, 2006. – 120 с.
53. Турило А. М. Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, Н. М. Цуцурук // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 11. – С. 85–88.
54. Фаріон В. Я. Олік витрат на оплату праці в спиртовій промисловості [Електронний ресурс] / В. Я. Фаріон // Економіка і регіон. – 2010. – № 1. – С. 191-194.
55. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. / Ю. С. ЦалЦалко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 656 с.
56. Череп А. В. Особенности структуры и классификации затрат в рыночных условиях хозяйствования / А. В. Череп, И. М. Стеценко // БизнесИнформ. – 2010. – № 11-12. – С. 27–32. 114.
57. Чумаченко М., Білоусова І. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 10. – С. 3.
58. Шипіна С.Б. Фінансові результати як об'єкт внутрішнього контролю / С.Б. Шипіна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1 (22). – С. 400-408

59. Юрченко О.А. Облік витрат операційної діяльності: історичний аспект // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч.4. – 2011. – С. 11-19.

60. Яровенко Т.С. Шляхи та методи оптимізації витрат підприємства у ринкових умовах / Т.С.Яровенко, А.О.Довга, В.Е.Остряніна // Вісник дніпропетровського університету: Економіка, 2013. - Вип.7/2. – С.181-188.